Ч. 139. Чернівцї, недїля дня 21. листопада (4. грудня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ що середи, пятницї і недїлї, з тижневим додатком „РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“ разом з „Рускою Радою“:

на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Із ради державної.

Парляментарна ситуация прямо безвиглядна. Чехи і Полудневі Славяни або бодай їхна більшість не хочуть покинути обструкциї, хотячи мабуть довести до упадку теперішного премієра. Чехи не вислали навіть свого заступника на нараду предсїдателів парляментарних клюбів, що відбула ся колись ту у президента палати др. Феттера, який заявив на нїй, що тепер розходить ся о залагодженє трох важних справ: провізориї буджетової, предложеня запомогового і італїйского факультету. В дискусиї над сим промавляв перший др. Кербер, жадаючи, щоб уздоровити парляментарні відносини через утворенє великої „партиї ладу“. Відтак промавляли ґр. Дїдушицкий, нововибраний презес кола, пос. Бернрайтер, Мальфаті, Лупул, Пернерсторфер, Романчук, не добачуючи иньшого виходу з теперішного застою, як через переведенє автономії народів і виборчої реформи, промавляв ще і пос. Абрагамович. Ґр. Феттер без нїякого видного успіху замкнув засїданє, заявляючи, що хід нарад подасть до відома неприсутних Молодочехів...

Вчерашне засїданє ради державної розпочало ся аж о год. 12 через те, що опізнили ся наради комісиї запомогової над наглячим внесенєм пп. Кайзера і Пешки, яка рішила остаточно, щоб справу буджетового покритя запомоги передано буджетовій комісиї без наглого трактованя.

По дословнім відчитаню внесень і інтерпеляций приступлено до дальшої дебати над заявою правительства. Промавляли всенїмець пос. Малїк і Словінець Шульє. По перерві полїтичної дебади ухвалено всї внесеня комісиї запомогової, що дає бодай хвилеве поліпшенє ситуациї. Fremdenblatt пише, що за послїдних 24 годин відносини між Чехами а правительством поліпшили ся. Ходить чутка, що до сего мала причинити ся інтервенция мін. Ранди.

Слїдуюче засїданє у вівторок.

Утраквізм в ґімназиї.

(Написав др. Мирон Кордуба).

(Дальше).

Правда, буковиньский шкільний заряд зрозумів вже в части неприродність і неумістність сего рода науки і зробив маленький крок для поправи лиха. Розпорядженєм з 20. лютого 1902 заряджено, щоби в обох черновецких утраквістичних ґімназиях уживати при науцї ґеоґрафії в першій клясї попри нїмецку також і рускої зглядно румуньскої мови, але лише „in dem für das Verständnis erforderlichen Masse“. І виходить новий, небувалий досї дивогляд, рівночачний утраквізм при науцї одного предмету. І тепер треба давати поясненя рівночасно в двох мовах, тратити без потреби в двоє тільки часу і пописуватись перед учениками зручностию в переводженю з одної мови на другу. Само по собі ученики звертають увагу лише на руску часть викладу, бо нїмецкий для них недоступний. А що учебники у них нїмецкі, то доучують ся того, чого не затямили з руского викладу, на память по нїмецки (головно технїчних назв і дефінїций) і при відповідях доводить ся учителеви чути „ідеал“ язикового утраквізму, мову зложену з руских і нїмецких слів. І виходить mixtum compositum одиноке в своїм родї, яке доказує як не мож лїпше абсурдність цїлої системи.

При історії знов иньше лихо! Тут само зрозумінє предмету не ставить таких перепон, бо в низшій ґімназиї обмежує ся наука історії властиво лише на переповіданє мітів і житеписий [1]) а у висшій, де входить в обсяг вже й праґматизм, ученики на стільки підготовані з нїмецкої мови, що зрозумінє викладу і пояснень не робить їм великих трудностий. Трудність лежить по иньшім боцї, а саме у вислові! Хто лише через кілька лїт учив сего предмету в утраквістичних а рівночасно в одноязикових відділах, не може не запримітити величезної ріжницї у вислові учеників обох катеґорий. Нераз аж жаль збирає чоловіка, коли бачить як добре приготований ученик при відповіди стогне, вє ся, видимо бореть ся цїлою силою против сеї технїчної перепони. Ученик чує, що все сказане не виходить так як хотїв би, не відповідає сему, що думає, що знає, але він не в силї убрати своїх думок у відповідні слова, бо тих єму брак, або саме не попадають під руку. А в нїякій мабуть науцї зверхна форма, вислів не грають тої ролї що в історії. Знаменний вислів нїмецкого педаґоґа Гайлянда: „Die Natur hat den Menschen „in eine Sprache gewiesen, die „Muttersprache“ [2]) оправдуєсь тут як не мож лїпше. Бож нїхто не може думати, щоби ученик, абстрагуючи від дуже рідких виїмків, міг володїти чужою мовою так певно і свобідно як своєю; можливий і не так дуже рідкий случай такий, що чужа стає своєю а своя чужою; але се потверджує лише наведену тезу. А які наслїдки сеї системи?— спитаймо знов. Зовсїм природні! По кількох невдачних пробах одержати за свою працю відповідне признанє і оцїнку зі сторони професора, чуючи при тім свою цїлковиту безсильність в конкуренциї з товаришами Нїмцями [3]), знеохочують ся до дальшої працї, відтак і до самого предмету і обмежують ся пересїчно лише на то, що необходиме для осягненя ноти „genügend“.

Або й природничі науки (історія природи і фізика)! І тут знова то саме! Розводити ся з окрема над всїма трудностями і перешкодами, з якими мусять бороти ся природничі науки при нїмецкій викладовій мові, значилоб повторювати ще раз вже попереду сказане. Тут має ся річ подібно як з ґеоґрафією з тою хибань ріжницею, що число слів і назв незрозумілих для учеників ще більше. Я позволю собі навести лишень одну подїю, яка яркійше чим найосновнїйше розумованє характеризує стан природничих наук в утраквістичних ґімназиях. Раз довело ся менї за-

[1]) Хоча і тут приписані учебники, обчислені знова на нїмецку молодїж, писані подекуда не дуже приступним стилем.

[2]) Heiland. Zur Reform der Gymnasien.

[3]) Там де утраквістичний відділ злучений з чисто нїмецким.

Скиталєц.

Ґазетний листок.

(Казка)

(Із рос. переклав Волод. Карбулицький.)

Гнила мочара дрімала спокійно. Єї береги обгорнула висока троща і перешептувала ся тихо з тужливою осокою, що склонила ся над вонючою, намулистою водою. По водї плавали широкі листки водяних ростин, а над ними взносили ся водяні лелїї, такі біленькі, чистенькі та невинні, і такі горді своєю чистотою, що не мож було і подумати про їх споріднене із гнилою мочарою. Правда, вони не мали нїякого запаху, окрім того, що їх було чути намулом; але вони сього не спостерігали і всьміхались весело.

А на березї стояв вже цїлий день підкорчивши під себе ногу, бистроумний бузьок і думав про єгипетські написи, які він читав на пірамідах підчас свого побуту в Єгиптї. Вважав себе дуже вченим, тому що говорив завше для нїкого не зрозумілим єгипетським язиком.

Дві жабі — самець і самиця — квакали з чутєм любовний дует, а бузько слухав — і не їв їх; так мелянхолїйно був настроєний.

На мочарі було тихо й дрімучо. Голоси жаб дрожали нїжно, кущ трощі шелестїв півголосом та підшіптувала осоцї слова любови; а вона похнюпилась стидливо, склонила головку й вдивляла ся в свій образ на вонючій, зеленій водї. Лелїї всьміхали ся невинно.

Нараз надвіяв відкілясь-то вітер.

— У-у-у! — Як тут у вас скучно! — сказав він до трощі й осоки: — ти все ходиш за сею недіткливою? Вважай, врубаєш ся! — А ті все ще квакають одну й ту саму пісню! — І бузько все ще думає нетрібную думу! — Старі слова, старі піснї, старі думи! У-у-у! Як тут скучно!

Троща похитала ся невдоволена й зашелестїла, нерухома осока заворушила ся, бузько наїжив ся, а вітер продовжав:

— Як далеко я був! Я бавив ся з морськими филями. То була втїха! Вони ревіли, мов звірі, підносили ся й потапали, як гори, а я бив ся об їх білі гриви. І море гудїло, неначе орґани, і сьпівало дивну пісню! — Ах, щож то за музика була! Були там нові мотиви з новими словами! Як море филювало, як бороли ся филї! Як красно там було! У-у! — У-у! Не можу знести жабячих пісень!

І я видїв там морських лицарів. Вони жиють на самім днї, в коралевім двірци. І виходять лише в ночи і в бурю, щоб ніч прігнати. Що за збруя на них! Їх нїхто не може спіймати; вони сильні, а тїла їх словно з желїза титанами виковані. І коли вони виступають із филь, і втягають свої довгі осліпляючо — ясні мечі, — разом з ними виринає з моря і проміністе сонце! У-у! Богато чудес на сьвітї.

Лелїї похитали недовірчиво голівками.

— А є в морю лелїї? — спитали вони. Чи можуть там рости такі чисті цьвіти?

Вітер поцїлував їх нїжно і сказав:

— В морю нема лелїй! Ви погибли би там з вашою чистотою: лише грязке, вонюче болото родить вас. Ви тому чисті, що болото надто грязке... І щож з вашої краси, коли ви прикриваєте й украшаєте собою — грузь.

— Сей чудак, вітер не признає естетики! — сказали цьвіти відвертаючись від вітру.

Аж ось кинув хтось каменем завитим в ґазету. Розлючений вітер схватив його і цїлою силою кинув нам в мочару тай відлетїв.

Камінь плеснув сильно й потав на дно, а ґазетний листок розвив ся в водї. По нїй рознеслись широкі круги, лелїї заколисали ся налякано, а жаби і не закінчили свого дуету.

— Так, так! — закричали з другого боку ставу дикі качки.

— Що стало ся — запитав по єгипетському бузьок, виймаючи зпід крила голову, й переступаючи з одної ноги на другу. Побачивши як раз перед собою ґазетний листок, витягнув він гордо свою шию й заговорив поважно:

— Ага, розумію! Менї ґазету прислали!

І зачав єї читати. А що ґазетний листок не був написаний по єгипетському не зрозумів бузьок нї слова.

— Гм! — сказав він. — Грімко впало, але впрочім зовсїм непонятно відкіля і для чого?

І він підкорчив під себе одну ногу й вглубив ся в довгу думку про те, що могло би бути написане в тім ґазетнім листку. А від листка все ще розходили ся по водї широкі колеса.

— Чи не пишуть тут щось про красу? — спитали лелїї між собою, нахилюючись над мокрою ґазетою: так приємно прочитати часом щось красного, щось жалісного, такого щось, від чого аж сльози виринають на пелюсточках; се дуже приємно настроює серце і проганяє нудьгу.

Осока нахилила ся також і заглянула нїмо в ґазетний листок; а трощевий кущ зашептав:

— Дорогенька, лиши не варта забивати голову! Впрочім, в тебе прецїнь нема голови. Знаєш, давнїйше і я був дуже цїкавий, а тепер менї вже все доїло... Все, що пишуть по ґазетах — дуже застаріле.

— Ах, лиши се, будь ласкав — зашелестїла осока й вдрапнула з легка трощу. — В тебе дуже вяле та порожне серце, а я хотїла би зрозуміти житє нашого озера і взагалї — розвивати ся.

— Говоріть, як ласка — невдоволено забормотїв трощавий кущ.

А ґазетний листок перемокав і потапав по маленьку на дно.

— Московскія Ведомостї? — спитав скоро гнучкий і слизький лин і мимоходом підпливав до печатаного паперу, блестячи своєю золотистою луской. — Ах, нї, щось иньше! Отже не варта навіть читати! Я люблю лише „Московскія Ведомостї“.

ступати недужого товариша-натураліста в клясї, де учили ся ботанїки. На питане, що мають задане, відповів оден л ї п ш и й ученик: „der gemeine Farn“. На мій зазив, щоби описав сю ростину, ученик почав швидко рецитувати лекцию, переказуючи майже до слова все подане в книжцї. „А видїв ти ту ростину?“ — питаю єго по руски і одержав заперечуючу відповідь. „Як то?“ — питаю дальше — „ти нїколи не видїв папороти?“ На се глянув хлопець на мене здивовано і каже недовірчиво: „Абож то справдї папороть?!!“ Так то виглядає в практицї наука природничих наук при утраквістичній системі!

Додатково згадаю також, що після висказу фахових професорів перехід в математицї (в пятій клясї) від рідної викладової мови до нїмецкої для учеників дуже тяжкий і невигідний. Сеж річ природна, що кождий, хоч би й як добре обзнакомлений з чужою мовою, коли хоче щось швидко почислити, робить се в своїй рідній мові. Се при звичайнім численю, а щож казати про скомплїковані математичні задачі висшої ґімназиї! В найлїпшім разї чує ся ученик звязаний і непевний.

Перейдїм тепер до вислїду клясифікациї в утраквістичних ґімназиях і порівнаймо єго з иньшими ґімназиями. До порівнаня беремо тут з одного боку утраквістичні віддїли обох черновецких ґімназий — з другого боку чисто національні ґімназиї [4]): академічна у Відни, нїмецка на „Малім Боцї“ (Kleinseite) в Празї, ім. Франца Йосифа і V. у Львові. Таким чином будемо мати заступлені головні области нашої держави і то ґімназиями столичними, що мають славу строгого клясифікованя. До поясненя наведених табель треба додати, що в рубрицї V. „Перепали при клясифікациї“ зібрані всї, котрі дістали поправку, двійку і трету — бож поправка вказує на се, що ученик протягом шкільного року не відповів вимогам і винятково дозволено єму працею в часї великих ферий виповнити недостачі знаня. В VI. рубрицї: „Відсотки учеників, що не осягнули цїли науки“ вчислені ще й ті, котрі виступили протягом року — бож звістно, що добрі ученики не виступають протягом шкільного року, хиба в дуже рідких случаях (при змінї місця побуту родичів) а gros виступаючих, се злі або слабі ученики, що тим робом хочуть ратувати ся перед злою нотою і забезпечити собі перехід до висшої кляси як приватисти; само по собі звичайно без успіху. Сюда належать і такі, що перепали в першім півроцї і не мали чим оплатити шкільну оплату, а в першій клясї ще й такі, що їх не увільнено від шкільної оплати на основі клясифікациї по двох місяцях науки. Всї вони вступили до ґімназиї з наміром переходу до висших кляс, але не осягнули сеї цїли, бо не відповіли шкільним вимогам.

(Далї буде).

[4]) Себ-то такі, де всї або майже всї ученики є тої народности, що й викладова мова дотичної ґімназиї.

Америка а Европа.

В одинайцятім випуску знаменито редаґованого „Економіста“ старає ся д. *К. Ф.* порівнати суспільність американьску з европейскою, які своїм сьвітоглядом є зовсїм відмінні, ось так:

У нас в Европі єствують для себе два сьвіти, відрубні і замкнені в собі, а то: сьвіт людий простих — сукман і полотнянок — і сьвіт інтелїґенциї — сурдутовцїв. Чи у нас пр. лїкар, купець, урядник, робітник, селянин, жовнїр, учитель, банкір суть в житю товарискім і в практицї житевій собі рівні? Нї! А в Америцї? Так! Демократия єствує там не лиш в теориї, але і в практицї. Там люди всїх згаданих висше станів собі в самій річи рівні; там вони з собою живуть, приязнять ся, належать до одного і того самого товариства, сїдають до одного стола. Одним словом не стоять на ріжних ступнях суспільности, а то для того, бо таких ступнїв там цїлком і нема. Там є одна головна засада демократиї, а то пошановане працї.

Там, де кожда праця однаково шанована, там нема рациї дїлити єї представителїв на суспільно низших і висших. У нас всї красні теориї о рівности працї суть лиш милянами баньками в практицї; у нас чоловік, належачий до сьвіта висшого, єсли єму обставини накинуть яко одинокий спосіб житя, працю ручну, мимо всего, що ся пише і говорить, знижує ся в опінїї власній і загальній, відстає від своєї буцїм то висшої верстви, а сходить до низшої.

В Америцї сего цїлком нема. Там кляси висші і низші не єствують; тут єствують лиш „business“, але чоловік, що робить чоботи, так само шанований, як чоловік, занимаючий ся адвокатурою, для сеї простої причини, що опінїя загальна не робить найменшої ріжницї в шанованю шевства а адвокатури. Се є першою причиною, для котрої нема тут сих европейских двох сьвітів.

Дальше у нас виховане державне має на цїли переважно не цїлий нарід, але лиш сьвіт висший, інтелїґенцию, і школа у нас підпомагає також сї ріжницї в розвитю у людий і через школу нашу рівність товариства і обичаєва є майже неможлива. В Америцї знову інакше. Школи там мають на цїли не науку а осьвіту. Головна увага суспільна є там звернена на школи народні, а не як у нас на висші; в них вчить ся цїлий нарід осьвіти а не поправного читаня і писаня в непотрібних єму язиках. Там наука стоїть вправдї низше, як в Европі, осьвіта за те без порівнаня висше. В Америцї розливає ся осьвіта широко, обнимає всїх без ріжницї. В наслїдок сего нема там таких і так багато темних людий, як у нас. Там в Америцї з першим лучшим фермером, ремісником, фірманом можна поговорити об всїм, з винятком хиба лїтератури та штук красних. О всїм він чув в школах, читав в ґазетах, над всїм застанавляв ся. Кождий пересїчний Американець не є ученим і не удає ученого, але є чоловіком розвиненим. Одним словом осьвіта тут розлилась широко, а се також є дальшою причиною, що дозволяє на товариску рівність між людьми в Америцї.

Дальшою причиною рівности в Америцї буде й цивілїзация обичаєва. Цивілїзация обичаєва европейска, єсли возьмемо під увагу самі єї верхи, висше стоїть в Европі, як в Америцї, але за те яка пропасть віддїлює у нас висші кляси від низших. Сеї пропасти в Америцї цїлком нема. Служачий засїдає там до стола зі своїм господарем; на балях публичних доньки фермерів танцюють з парубками своїх батьків, кельнери приязнять ся з гостями, фірман сїдає собі на канапі в сальонї і бавить дочку господаря дому, одним словом нема там нїгде ріжницї — є всюди лиш один загал, одно велике товариство, до котрого цїлий нарід належить. Тут ґенерал дивізиї в відставцї провадить на свою руку шинок, обслугує сам своїх гостий. По опущеню уряду, що тут дуже часто наступає, кождий бере ся за якийсь „business“, в котрого виборі цїлком не зважає на се, чим був поперед.

Так отже всюди і у всїх обставинах шановане працї родить тут рівність, а рівність підтримує єї шановане.

В Европі за те обнимає цивілїзация лише декотрі верстви суспільности, а радше лишень одну, що загортає і вміщує в себе все. Цїлий сьвіт єствує тільки в нїй і для неї, наука і знане суть виключно єї удїлом; поезия, штука, одним словом все, що дїлає житє висшим і духовим, що становить правдиво-людску естетичну сторону, єствує лиш в нїй і для неї. По за нею нїхто у нас в Европі нїчого не знає, нїхто нїчого не вміє. Колиб хоч до сего сьвіта висшого в кождій нашій суспільности в Европі належали цїлі мілїони людий, половина, бодай четверта часть всеї загальної суспільности, то можна-б сказати, що ще так зле не є. На жаль воно в нас під сим зглядом цїлком зле. Там в Америцї знане і наука не дійшли вправдї до такої висоти у поодиноких одиниць, як в Европі, за те розлились вони в найширші маси і стали власностию майже цїлого народу. — Де лучше проте? Чи у нас, чи в Америцї?

Дальші проєкти нових законів.

В палатї панів внесла одна ґрупа членів того законодатного тїла проєкт нових постанов що до охорони чести, заосмотрений підписами др. Лямаша, бар. Хлюмецкого і д-ра Білїньского. У проєктї підвисшено кару за обиду чести поповнену друком на 6 місяцїв до 1 року, а колиб обиду поповнено з повною сьвідомостию, то загрожено строгим арештом, евентуально гривною до 2000 К. Отсей проєкт вводить ще ту новість, що розправи о обиду чести можуть бути на внесене обидженого признані тайними і суд може на єго внесене також заказати оголошувати справоздане із судової розправи, щоби не розволїкати закидів єму починених перед публикою, що вже само причинює ся у великій мірі до пониженя обжалованого в публичній опінїї. В законопроєктї змінює ся також рід орікаючих судів.

Дальше внесло саме правительство в палатї панів ще два проєкти нових законів: в справі відшкодованя для невинно передержуваних в слїдстві, а другий в справі чекового обороту.

Перший проєкт постанавляє, що відшкодоване належить ся увязненому, як карне поступоване против него закінчить ся увільняючим вироком або застановленем слїдства, а в часї поступованя покаже ся, що слїдчу вязницю заряджено против приписів карної процедури. Окрім постанови, що відшкодоване не належить ся на случай, коли придержаний буде випущений з слїдчої вязницї до вісьмох днїв по ухваленю судом придержаня, предложене обіймає так богато ріжнородних застережень що до обовязку виплати відшкодованя, що в буковиньких судах не буде хиба случаю, аби хтось, придержаний понад 8 днїв в слїдчій вязници, дістав відшкодоване.

Другий проєкт признає право послугувати ся чеками всїм фірмам протоколованим в торговельно-судовім реєстрі. Почтова щадниця задержує й на будуче 14-денний речинець презентацийний. Власник чеку може після нового закона сплачувати єго евентуально й ратами. В справі фальшивих чеків орікає проєкт, що виставник чеку відповідає за обманьство осіб, яких він уповновласнив. Порядочну 3 проц. кару за недостаточно або й зовсїм не покриті чеки треба виставникови відписати, коли в хвили виставлюваня чеку мав достаточну при-

---

І покивавши хвостом проплив дальше:

— Тут певно написано щось про мого сусїду Івана Іванича! — сказав карась виступаючи з тїни. — Як плюснуло по водї, так я і проснув ся. Дивиш ся — будьто би лише ґазета — а то бач, вона і камінь за пазухою для нас має! От тобі часи! Що за неспокійні часи настали! Тілько що зариєш ся в намул, аж ось бухне ся що небудь у воду. А пощо? Чому не тихо смирно, не потихоньки, та полегоньки?

— Цїкаво булоби! — А всеж здало би ся пустити Івана Іванича в ґазети: він менї раченя з'їв!...

— Памфлет! — сказав окунь пів пливаючи й заглядаючи в ґазету: — розумію всї натяки. Інтелїґенцию висьмівають: начеб взагалї... а впрочім хто в нас в водї інтелїґентний? Нїхто, як пискар! Отже се на него! І „буржуїз“ збирають! Но та се зразу пізнати, що се на протаранника того писано! Но, даруйте, чомуж сей резонний тон? Яке право має ґазета вказувати на чужі хиби, коли вона має свої? Та се папір? Се письмо? А далї — дивіть ся — кілько в нїй води!

На ґазетний листок сїв равлик і в тій хвили потонув він на дно.

— Я — глубока натура, замкнута в самому собі — сказав равлик. — Ох, кілько в менї почувань, ідей та таланту! Мене сильно обурює сей ґазетний листок, що з'явив ся тут в так нечемний і грубий спосіб. Я не виджу в нїм нї одного рядка про добродїйність, про співчуте до бідних і до сих нещасливих риб, яких судьба на двоє роздерла. І деж тут лїрика? Де поезия? Не зашкодилоби, колиби ті, що пишуть ґазету, запамятали собі великі слова Пушкіна: „ми роджені для натхненя, для солодких звуків і молитов!“ А що се? Тьфу!

І равлик плюнув на ґазету.

— Пішлю їм рішучо анонїмне письмо і висьмію їх! — додав равлик.

Аж ось підлїз до ґазети рак і неговорючи нї слївця затягнув єї величезними клїщами в намул.

— Я і сам вмію читати! — сказав він: дивно менї чому ті равлики пхають ся до нас, раків, з своїм читанем? Богу дякувати, ми тепер майже всї письменні. Щоб лише частїйше перепускали до нас на дно ґазету, а тут ми єї вже якось — теє те — і самі розберемо... самому воно спосібнїйше, бо значить, без обманьства. Ану, не стоїть тут щось про надїли землї.

І проводячи помалу своїми незґрабними клїщами по рядках, зачав рак шепотом склад за складом читати:

— Поезия на тему: „бий в серця желїзні!“

Рак покивав задумано своїми довгими вусами, перестав читати й спитав самого себе: „бий! кого і з якої причини?“

Потім подумав, махнув клїщами й зачав продовжати своє читане, сказавши:

— Треба бути там, — на верху — щось стало ся!

А його окружила вже цїла гурма ріжної маленької рибки і прислухувала ся читаню ґазети. І рак тяжко читав єї склад за складом і проводив помалу величезними клїщами, щоб не згубити рядку.

Нараз заворушило ся щось в водї, кілька окунів розсипали ся на всї сторони, а до ґазетного листка підплила величенька смуговата щука в супроводї двох угрів.

— Ура! — закричала маленька рибка.

Але щука впоїла свій недвижимий взір в рака, що аж почервонїв із збентеженя, і запитала остро:

— Хто се такий?

— Рак!

— З котрої ґубернії?

— З Самарської!

— Що се в твоїх клїщах?

— Ґазетка!

Щука покивала хвостом.

— А, то в нас в намулї вже й раки зачали ґазети читати? Отже в сей спосіб в нас так живо перешіптують ся?

І звернувшись до угрів сказала:

— Беріть його за зяви!...

А старий, мохом порослий пень, що стояв в однім рядї, бормутїв до себе:

— Вже сто рік я тут стою і все одну історію виджу! Нїчо нового! Все повторяє ся в сьвітї! Суєта суєт і всяческая суєта!

чину припускати, що в хвили запрезентованя чека буде мати чим его покрити.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 3. грудня 1904.

Від адміністрациї.

При насилій змінї місяця просимо відновити передплату і вирівнати залеглости та приєднуваши нам нових передплатників, щоб можна завести улїпшеня в часописї, про що тепер, коли богато т. зв. „передплатників“ залягає із пренумератою не то місяцями але й роками (!) не може навіть думати.

Іменованя. Міністер просьвіти і віроісповідань надав п. Ілиї Бендасови, професорови черновецкого учит. семенаря VII. ранґу а унїверзитетскому секретареви др. Норстови VIII. ранґу. — Президия буковиньскої дирекциї фінансової іменувала п. Льва Семаку сталим концепістом в X. ранзї.

Із краевого правительства. Радник двору Фекете виїхав в товаристві концептового практиканта Р. Еля на інспекцию сторожинецкого староства.

Підвисшене платнї одержать від 1. січня 1905 учителї й учительки, що названі в статусї буковиньского народного учительства із 19. марта с. р. (Вістник розпорядків випуск III.) під числами 203 і від 205 аж до 227 включно, відтак названі під числами від 402 аж до 448 включно а на конець підучителї і надучительки під числами: 28, 31, 33, 34, 35, 37 до 45 і 47. Отже до першої ранґи увійде 26 а до другої 48 учителїв а до першої ранґи III. катеґориї 14 підучителїв чи підучительок; разом 88 учительских сил.

Ректорска інавґурация відбула ся на нашім унїверзитетї д. 2. грудня із звичайною величавостию при участи краевого президента і прочих сьвітских, духовних і войскових достойників. Із звіту уступаючого ректора Германа годить ся згадати що в 1903 р. основано на тутейшім унів. другу катедру цивільного права і катедру анґлїйского письменьства та обсаджено катедру француского лектурату. Тепер роблять ся в професорскій колеґії заходи над основанем людового унїверзитету. Фреквенция унів. слух. стало зростає. В послїднім роцї було тут 698 слухачів, докторский степень одержало 36 абсольвентів, між ними 3 фільозофів, а 5 богословів.

Із черновецкого дївочого лїцею. Міністер просьвіти продовжив право черновецкого мійского лїцею для дївчат відбувати іспити зрілости і видавати матуральні сьвідоцтва ще на рр. 1904/5, 1905/6 і 1906/7.

Із судової салї. В розправі, що вела ся перед тут. судом присяжних проти Федора і Леся Гринюків, які допустили ся морду на своїм свояку і сусїдї Василю із Вимошу ad Бабин, признали судиї присяжні обох обжалуваних винними. Першого засуджено за морд на кару смерти через повішене а другого на 3 роки тяжкої вязницї за співучасть, яко винного убійства.

Із палати торговельної. На послїднім засїданю сеї інституциї порішено вислати мемориял проти виборчої реформи, проти якої завзятущо промовляв рад. Пікер, виводячи, що она прямо обрабувала тисячі людий із прав виборчих. Справдї подиву гідний осуд полїтичний у сего д. радного. Та его виводи пояснить мабуть те, що він безуспішно старав ся доси о ріжні мандати, отже заспокоює свій жаль бодай тим, що критикує все і всїх. — Крім сего рішила ще палата торговельна поперти в краевім правительстві просьбу торговельників овочами, щоб їм вільно було торгувати також і в недїлю. Відтак відбуло ся засїдане довірочне, а на нїм іменовано членами кореспондентами палати послів Николая Василька і д-ра Б. Штравхера і дир. держ. школи пром. будів. сов. Кольбенгаера.

В Перемишли помер один із найпопулярнїйших провідників польских робітників Вітолд Реґер в 27-ім роцї житя на чахотку. Его процеси із перемиским X. корпусом, із яких виходив звичайно побідоносно — були собі здобули широку славу.

Контрольна стация средств поживчих. Президент міністрів яко управитель міністерства справ внутрішних іменував в порозуміню із міністром просьвіти унїверзитетского професора д-ра Пшібрама почесним управителем сеї інституциї, яка незабаром має увійти в житє. Крім сего розписало міністерство справ внутрішних конкурс на обсаду інспектора (VIII. ранґа) і асистента (X. ранґа) при названім урядї. Петенти мають виказати ся унїверзитетским образованем в царинї наук природописних. Знаючі мову руску й румуньску, або бодай одну із них будуть мати першеньство.

Загорів на смерть. В ночи з 29. на 30. с. м. помер в Задубрівцї Доментій Гринчук. Причина смерти була та, що у вечір була в шпаргатї ще грань і він заткав шубер. Із сеї причини пропадає марно ще богато селян. Нашому народови приходить ся важко повірити, що не треба за швидко засувати шубер. *М.*

Загальні збори каси пож. і щадничої для громади Мігучени відбудуть ся в недїлю дня 11. грудня с. р. в шкільнім будинку з слїдуючим дневним порядком; 1. Прочитане протоколу з послїдних загальних зборів. 2. Справоздане старшини про стан товариства і дїяльність старшини. 3. Запитаня і вияснення. — *П. Якубович* начальник, *М. Ґадва* касиер.

Спілковий рух. Після урядових вивозів є в Швециї 1200 товариств, до яких належить около 70 тисяч робітників а з того числа припадає 40 тисяч на членів союзів хлїборобских. Всї ті товариства творять одну орґанїзацию, управлювану виборним зарядом. Усїх фахових союзів, що належали до сеї орґанїзациї було в 1902 р. 24 а 1. січня 1903 мали в касї 222.776·33 кор. готівки. — В Росиї було з кінцем 1903 року 926 консумцийних товариств, а 248 із них мало 66 мілїонів кор. обороту при 146.550 членах. Московский гуртовий склад товарів посередничив 1902 р. випродажи товарів між 115 товариствами за 2.400.000 корон.

Подяки. З нагоди свого іменованя почетним горожанином міста Кіцмань пожертвував посол Николай Василько 300 кор. на бідних сего міста. — За сей щедрий дар складає високоповажаному послови щиро-сердечну подяку *Дмитро Бажан,* начальник міста Кіцмань. — Заряд школи в Юрківцях складає отсим сердечну подяку п. Стефанови р. Вартиросевичеви за безплатне відступлене льокалю на шкільну салю. — *Петро Войновский,* управитель школи.

Тунель під водопадом Ніяґари. Будову тунелю під славним „Hoosesche Falls“ вже укінчено так, що туристи без нїякої небезпеки, навіть не наражаючись на промочене можуть оглядати той величавий водопад. Тепер поведуть ще від тунелю хідники до викованих зашклених кімнаток, із яких можна буде дивити ся на водні каскади.

Як впливає „Simplicissimus“ на російских князїв. В однім дрезденьскім готели лучила ся ось така комічно-траґічна пригода: Російский князь, який вже від кількох тижнїв замешкав враз з жінкою і службою в тім готели, повернув в ночи до дому і попросив портиєра, щоби єму дав щось до читаня. Сей подав князеви звісної нїмецкої сатирної часописи „Simplicissimus“; на останній сторонї того числа був намальований один російский великий князь з підписю: „Ага, 30.000 погибших, кельнер ще одного шнапса!“ Князь думав, що портиєр робить собі з него прикрий жарт, схопив ся і впав до покою портиєра та побив его в той спосіб, що невинний портиєр мусїв звернути ся о лїкарску поміч. Князь, що свої російскі примхи хотїв і в Нїмеччинї переводити в практицї, ще вагає ся заплатити портиєреви гроші на лїкаря і за біль. Та нїмецкий суд з'уміє ужити средств, щоби приневолити князя до заплаченя гроший покривдженому портиєрови. Лучше булоби, щоби російскі князї ужили своєї відваги на далекім сходї в Манджуриї.

Социял-демократичний учитель — послом. Недавно зарядило було — як звісно — цареке правительство вибори до фінляндского сойму, маючи повну надію, що система Бобрікова довела обрусене Фінляндцїв до краю. Та рахунки завели, противники русифікаторских змагань увійшли до сойму величезною більшостию. М'ж иньшим вибрано до сойму народного учителя Карі, що належить до социял-демократичної орґанїзациї. Цїкаве те, що Каіго вибрано голосами із усїх суспільних верств помимо того, що він сам своєї кандидатури не зголошував з огляду на постанову фінляндскої соц. дем. партиї, яка від активної участи підчас виборів відтягнула ся.

Дрібні вісти. Страйк вугляних робітників у Відни вже покінчив ся. — Дня 25. м. м. виколїїли ся на стациї Ґалянештах три ваґони із мішаного потягу ч. 2858 і зазнали значних ушкоджень. Із людий побив ся лише кондукторский помічник Роттер. — Краевий президент надав гр. прав. парохію в Якобенах сотрудникови із Кучурова великого Николї Мигальчі.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Концерт „Бук. Бояна“ відбуде ся в суботу дня 10. грудня в сали музичного товариства при співучасти надворного сьпівака румуньского короля, барітоніста М. Уляновского і учениці віденьскої консерваториї п-ни Бухер, під артистичною управою проф. Ант. Коллера з отсею програмою: 1. Н. Вахнянин „Наша жизнь“ хор мужеский з дуетом сольових солїстів о. А. Бучка і п. Модеста Левицького; а) Р. Штраус „Traum durch die Dämmerung“. 2. б) Г. Вольф „Verborgenheit“, в) Гільдах „Der Lenz“ М. А. Уляновський. 3. І. Загар „Vecer na Savi“ мішаний хор. 4. М. Лисенко „Grand Polonaise“ As-Dur фортепян сольо п-на Г. Бухер. 5. Томасо Жордано „Caro mio ben“ М. А. Уляновський. 6. Д. Січинський „Лічу в неволї“ хор мішаний в супроводї фортепяна з сольом теноровим М. Левицького. 7. а) Г. Кавадія „Despărţirea“ б) Тахе Попеску „Dute dor — la badeán sin“ в) М. Лисенко „Ой чого ти почорнїло“ г) М. Лисенко „Гетьмани, Гетьмани“ М. Уляновского. 8. М. Лисенко „Нехай же нас Бог ратує“ пісня цехових братчиків на Волинї з 16. віку, хор мужеский, сольо барітонове п. Ом. Ярмолович. 9. Р. Ваґнер Пісня прях із другого акту опери „Der fliegende Holländer“ хор жіночий, сольо Сенти Г. Бухер, сольо Марії, Йосифа Луцька. Цїни місць: Льожа 16 кор., фотелї в двох перших рядах 5 кор., в дальших 4 кор., крісло 3 кор. Вступ на салю 1 кор. 50 с. білет студентский чужих 1 кор. наших 50 сот. Цїни розуміють ся без податку. Білети продають ся в складї музикалїв Ем. Розенцвайґа ул. Паньска ч. 9. а в день концерту при касї.

„Як дбати дома про здоровле шкільної молодїжи“. Уваги для родичів і настоятелїв молодїжи. Написав Лев Бурґерштайн, переложив О. П.

„Правила здоровля для учеників і учениць“. Написав Лев Бурґерштайн, переложив О. П. — Такі дві книжочцї вийшли накладом ц. к. видавництва шкільних книжок у Відни по цїнї 10 гелерів. Поручаємо їх в интересї здоровля нашої молодїжи.

Черновецка вистава штуки буде отворена ще до 11. грудня.

Ukrainica в чужих мовах. Як гриби по дощи появляють ся в послїдних часах по розличних европейских часописях поважні статї про житє-буте нашого народу, про нашу лїтературу, про варварскість і некультурність указу з р. 1876 і т. д. Всї вони почерпують вісти з „Ruthenische Revue“ і цитують дословно український орган на нїмецкій мові. Всї вони висказують ся дуже похвально о видавництві і зазначують, що Народний Комітет положив велику заслугу около українсько-руської справи в загалї, як і около української справи в Росиї спеціяльно, засновуючи орґан на европейскій мові. Розуміє ся, що за те найблизші „приятелї“ нашої народної справи, бачучи вартість „Ruth. Revue“ і змагаючий ся чим раз більше вплив і значіне сего видавництва, поборюють его в розличний спосіб: одні лають в голос, другі інтриґують по тихо, иньші хотїли би его убити мовчанкою. Але дарма! Такої справи годї убити! Сама анкета редакциї над указом з р. 1876. сей грімкий і так енерґічний протест европейских сьвіточів проти варварскої заборони українського слова! — се справа такої ваги, що еї промовчати годї. Сю анкету передрукувало доси 80 европейских часописий (француські, нїмецкі, італїйскі, анґлїйскі, шведскі, норвескі, іспаньскі, даньскі і т. д.) і всї українсько-рускі часописи. — Видавництво „Ruth. Revue“ розвиває ся гарно і до тепер має понад 1300 постійних передплатників а кромі сего розходить ся дещо через заграничні книгарнї. Побіч сего висилає редакция велику скількість дарових примірників так до приватних осіб, мужів науки, письменників та полїтиків, як і до розличних наукових інституций, бібліотек і т. д. — До унїверситетских бібліотек в Америцї йде 14 примірників. Треба зазначити, що все еще богато заграничних бібліотек звертає ся до редакциї з просьбою о присилане „Ruth. Revue“. Всїм виднїйшим сьвітовим дневникам висилає ся рецензийні екземплярі, дуже богато тижневих і місячних видавництв, нїмецких, французких, італїйских, іспаньских і т. д. дістає „Ruth. Revue“ в заміну. Таких рецензийних і замінних примірників (Tauschexemplare) жадають від редакциї що раз більше, так що на разї не можна вдоволити всїх тих бажань і в слїдуючім роцї треба буде збільшити наклад на 3000 примірників. Впрочім богато видних личностий радить, щоби висилати більше число дарових примірників. — З рубрики: „Die ukrainisch-ruthenische Presse“ і „Büchertisch“ дізнає ся сьвіт про наш лїтературний рух і про наші видавництва, тому повинні всї наші накладцї у власнім интересї засилати в редакцию свої видавництва. — В кінци звертаємо ся до наших малярів артистів з просьбою о зладжене нової вінети для видавництва на слїдуючий рік. Яко рамки можна би ужити народні взірцї а в горі якусь алеґоричну фіґуру, яко персонїфікацию України або української лїтератури. Гадаємо, що кождий сьвідомий Українець повинен помагати нам в так важнім дїлї. Про вартість „Ruth. Revue“ сьвідчить найлїпше ся обставина, що видавництвом нашим заінтересовали ся заграничні учені і письменники розличних народностий і розличних партий. Се найгарнїйше сьвідоцтво. — За прасовий комітет: *Василь Яворский,* посол до ради державної.

Малий фейлетон.

Для наших бідних вояків або з рук до рук.

Князь Орлов (до ґенерала квартермайстра): Ексцеленцие — ось тут даю Вам чек на мілїон рублїв для наших бідних вояків на далекім Сходї.

Ґенерал (до головного касиера): Нехай Бог надгородить стократно великодушного князя Орлова. Тут віддаю Вам пів мілїона рублїв — які я одержав від его Сьвітлости для наших бідних вояків на далекім Сходї.

Головний касиер армії (до другого касиера): Дай Боже нашій Росиї якнайбільше таких добродїїв і патріотів, як его Сьвітлість князь Орлов. Прошу заняти ся тим, щоби тих 250.000 рублїв, які князь жертвував для нашої армії, ужити на властиву цїль.

Другий касиер (до корпусного інтенданта): Князь Орлов зволив найласкавійше жертвувати на армію високу суму 100.000 рублїв, яку передаю Вам, щоб ви роздали еї поміж бідних вояків Вашого корпусу. — Що? поквітоване?... Нї дякую не потреба.

Інтендант корпусу (до підінтендента): Пане полковнику передаю Вам 2000 рублїв, які призначив князь Орлов для бідних вояків.

Денний розказ: Жертви на бідних вояків: панї Машин — пуделко чоколяди, Н. Н. три пари вовняних споден, Его Сьвітлість князь Орлов — 1 рубель.

Переклав *І. Г.*

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найлїпшої сорти.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найлїпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопців, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопців і дітий.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівач пульсів і колїн, огрівачі стїн, паньчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепці і. т. и. для пань, панів, дївчат і дітий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушниці найріжнороднїйшої конструкциї і амуниция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дітий, дївчат, до того жакети і чепці.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начине, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

Марка охоронна: **котвиця**

LININENT. CAPS. COMP.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний знаменитий **усмирюючий лїк на втиране** по цїнї 80 сот., 1·40 кор. і 2 кор. можна купити у всїх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в оріґінальних фляшах з нашим охронним знаком **„котвиця“** з аптики **Ріхтера** і для осторожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдиві. 46 (9—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празї, улиця Єлисавети ч. 5.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне кораблько-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

60 (2—10 н.)

Я, Анна Чіляк

58 (3—52)

завдячую власному випаходови помади, через котрої уживане, зріст мого волося дійшов до 185 см. довготи. Се є одиноке средство проти випаданя волося, скріпляє і приспішає єго зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуси і бороду, запобігає передчасному лисеню і сивіню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосям так на голові як на бороді натуральну полискуючу бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала єї 14 місяців.

Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цїлий ссвіт

за попереднім надісланем гроший, або за послїплатою. Найлїпше замавляти просто з фабрики:

Анна Чіляк

Відень

I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: **Шмід і Фонтін.**

Друкарня „Рускої Ради“ виконує **всїлякі роботи друкарскі** скоро і дешево.

Зміна льокалю.

Адвокатска канцелярия **Др-а Т. Бендевского** містить ся від 1. грудня 1904 **при ул. Рошівскій ч. 10.** (Телефон ч. 147.) 59 (4—4)

Мінцер і Шехтер

торговля товарів дамскої і мужескої конфекциї

Чернівці, Ринок

(в забудованю маґістрату) напротив „Буковиньскої Щадниці“.

Найбільший вибір

зимових артикулів як черевиків, капелюхів фільцових зарукавків, боа, шапок і біля, системи Єґера, ковнїриків, маншетів, краваток, рукавичок, паньчіх, перфумів, куфрів до подорожи і т. д.

Найдешевші і сталі цїни.

Фабричний склад 57 (4—12) с. н.

найлїпших петербурских кальошів і черевиків до снїгу для пань, панів і дітий.

Замовленя з провінциї виконують ся сейчас точно і дешево.

Вже вийшов богато ілюстрований

Календар „Рускої Бесїди“

на рік 1905

і можна єго набути в друкарнї „Рускої Ради“ по **60 сотиків**, а з пересилкою **70 сотиків**.

При більшім закупнї відповідний опуст.

З котвицею скриночки до будовлей і мостів.

Скриночки з якором, що взаїмно після пляну доповняють ся все суть **найприємнїйшою забавою дітий;** але они своїми **величавими будівлями і мостами** і дорослим дають займаву розривку і не повинні хибувати при жадних Різдвяних подарунках. Скриночки на мости готові до ч. 22. містять стільки прегарних взірців до будови мостів, що кождий, маючи вже скриночку з камінцями до будови, повинен собі їх в доповнене докупити. Близше о тім, як і о нових укладових забавах **Сатурн і Метеор** узнає кождий з ілюстрованого цїнника, що висилаєсь даром і оплачено. При закупнї жадати лиш **скриночки із славною маркою котвиця,** бо всї другі суть лиш **наслїдуванєм Ріхтерівского оригінального фабрика та.** На складї по всїх складах забавкових товарів в краю і за границею

Ф. Ад. Ріхтер і С-пка

королївски надворні доставцї

Контора склад: Operngasse 16. Wien. Фабрика: XIII/1 (Hietzing), Rudolfsstadt, Nürnberg, Olten, Rotterdam, St. Petersburg, New-York.

55 (3—?)

ОБРАЗЕЦЪ ОБЕРТКИ ДЛЯ ЧАЯ.

ВЫСОЧАЙШЕ УТЕВРЖДЕННОЕ ТОВАРИЩЕСТВО ЧАЙНОЙ ТОРГОВЛИ и СКЛАДОВЪ

КИС БРАТЬЯ ПОПОВЫ

КИС ЧАЙ

До набутя у 48 (8—? н.)

ШМІДА і ФОНТІНА

Чернівці, ул. Головна Enzenberg-Hauptstr.

Як Хочете

добре і дешево купити, то удайте ся до найстаршого, найбільшого і вельми в товар заосмотреного 49 (9—? н.)

Маґазину додатків для кравців і модисток

Салямона Ґольдшміда

Чернівці, улиця Головна ч. 6

Замовленя на провінциювиконують ся якнайскорше

Кождий курець, повинен жадати руских паперців циґаретових **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“.** 53 (10—26) Трубки циґаретові: **„Козак“, „Федькович“.** всюди до набутя!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.